

Slovo k povzbuzení na neděli 19. července 2020, na 16. neděli v mezidobí...
Biblická čtení: Mdr 12,13.16-19; Ž 65; Řím 8,26-27; Mt 13,24-43

Milé sestry, milí bratři,

minulou neděli jsme v evangeliu naslouchali krásnému Ježíšovu podobenství o rozsévači a slyšeli jsme i jeho výklad z úst samotného Krista. Dnes – pokračujeme v četbě 13. kapitoly Matoušova sepsání evangelia – máme před sebou další tři podobenství, další tři přirovnání Božího (u Matouše „nebeského“) království, další tři jeho krásné obrazy. A opět slyšíme – na prosbu učedníků – Kristův výklad jednoho z nich, konkrétně toho prvního.

Pán Ježíš nejprve přirovnává Boží království k člověku, který našel na svém poli dobré semeno a mezi ním i plevel, respektive k dobrému semeni, které musí až do konce světa růst i s tím špatným. Pak k hořčičnému zrnku, ze kterého vyroste velký strom. A nakonec ke kvasu, který byl ženou zadělán do mouky a prokvasil vše.

Je jasné, že všechny tyto obrazy a příklady – jakož i všechny ostatní z úst Pána Ježíše – se navzájem doplňují, jeden nemůže být bez ostatních, každý z nich osvětluje jen nějaký rozměr Božího (nebeského) království. Ostatně proto takových obrazů a přirovnání sám Pán Ježíš říká víc, dokonce celou řadu a v různých situacích, jak o tom svědčí jednotlivá sepsání evangelia. U Matouše je dokonce sedm podobenství o nebeském království: To jsou ta, která začínají slovy „nebeské království je podobné / se podobá...“. A teprve sedm je číslo plnosti. Je jich víc (sedm), abychom si u každého z nich mohli říci „i toto je Boží království“ a teprve u všech dohromady „to je Boží království“.

Všechny dohromady nám tak pomáhají si uvědomit, přiblížit, čím vším by Boží (nebeské) království mělo být, jaké odstíny a podoby by měla nést Kristova přítomnost v našem životě, naše přátelství s ním, naše následování Pána Ježíše.

O všech z nich najednou ale asi není možné rozjímát. Zdá se, že dokonce i tři by mohly být na jedno rozjímání mnoho. A tak zkusme dnes svou pozornost dnes zaměřit jen na jedno podobenství z těch, která zazněla v dnešním evangelijském úryvku, a to na to prostřední: že Boží království je podobné hořčičnému semínku. A zkusme si představit, že jsme na místě učedníků Pána Ježíše a že bychom ho neprosili o výklad podobenství o plevelu rozsetém nepřítelem mezi dobré semeno, jak jsme o tom v evangeliu slyšeli, nýbrž právě o výklad podobenství tohoto.

Kdybychom se tedy na Pána Ježíše obrátili se svým „vylož nám to podobenství o hořčičném semínku“, možná – snad se můžeme odvážit tuto představu učinit – by nám odpověděl něco ve smyslu: „Maličké semínko je vaše víra, zpočátku možná nenápadná, ale když zapadne do dobré půdy a je živená Boží vláhou, stane se velkou a pevnou, skutečně Boží, živou a mocnou přítomností Pána Ježíše ve vás, prostě pevným stromem zasazeným u vodních proudů, jak zpívá žalmista. Strom, to jste tedy vy sami, právě to, co z vás, z vaší víry vyroste, jací křesťané jste a budete na světě, jaké plody vaše víra ponese. Ptáci jsou pak druzí lidé, zvláště takoví, kteří bloudí a hledají spočinutí. Větvoví, koruna stromu, to je váš životní obzor, vaše možnosti, váš akční radius...“

Stát se takovým stromem vzrostlým z naší víry vůbec není malý přírůstek, malé přirovnání. Ukazuje totiž jedno z našich nejkrásnějších posláních: Stát se útočištěm, ochranou, místem spočinutí pro druhé lidi. Zvláště pro takové, kteří nemají, kde spočinout, kteří nejsou jinde přijati, kteří jsou nějak ohroženi, kteří nějak bloudí a potřebují se někde aspoň na chvíli ukrýt, někde si odpočinout.

Samozřejmě, přesně takovými jsme mnohdy i my, o tom není pochyb. Ale v podobenství nám Pán Ježíš říká, že máme být i velkým stromem, do jehož větvoví právě mají přilétat ptáci a uhnízdit se tam. Tedy těmi, kteří jsou útěchou a útočištěm druhým, kteří domov a pohostinství dávají, ne těmi, kteří je od druhých jen přijímají.

Důvodem, že tím by měl křesťan být, je totiž skutečnost, že živá a žitá víra v Pána Ježíše, křesťanská víra, opravdové přátelství s ním nám k tomu dávají sílu. Člověk žijící v přátelství s Pánem Ježíšem přeci už našel Boží útočiště, které již stačí a které proto dává sílu být útočištěm druhých. Proto má být křesťan vždy také strom, který je útěchou druhých.

Zda takovým stromem jsme či nikoli, je tak znamením, zda a nakolik je naše křesťanství opravdu živé a autentické, nakolik jsme sami našli útočiště u Pána Ježíše, Stromu života. Stojí tudíž opět za to se zeptat, znovu zazpytovat svědomí, zda a nakolik druzí lidé, naši bratři a sestry, u nás nacházejí bezpečí, úkryt, útěchu a spočinutí, zda jsou námi přijímáni a zda si v našem stínu mohou odpočinout. Anebo zda spíše u nás nacházejí suchopár a odmítnutí. Anebo zda dokonce jejich příchod k nám není pro ně v řadě ohledů nebezpečným, ohrožujícím a všemožně zraňujícím. Stojí za to se také zeptat, zda jsme si vlastně vůbec vědomi krásného poslání být druhým útočištěm. Toho, jak krásné poslání díky daru přijetí Bohem, Pánem Ježíšem, u kterého jsme našli svůj domov, vůbec máme. A že ho naplňovat můžeme a máme úplně všichni, protože všichni kolem sebe máme nějaké druhé lidi, své bratry a sestry, včetně většiny těch, kterým nebylo dáno Pána Ježíše poznat. Anebo zda chceme pochopení a útočiště jen hledat u druhých a nic jim nenabízet.

Stojí za to si tyto otázky ve světle dnešního podobenství položit, má-li být Boží království opravdu „v nás“ a „mezi námi“.

A ještě dva detaily je snad dobré připomenout. Že novozákonní strom, Kristův strom vždycky musí nést nějakou podobu „dřeva kříže“, musí být nějak podobný Kristu, Stromu života. A ten přeci je vždy rozkvetlým stromem kříže, jak ostatně dostal podobu i v křesťanské ikonografii. A – to je ten druhý detail – že takový strom nikdy není jen obrazem, ale vždy má být obrazem skutečnosti, která je vždy nějak konkrétní, aby i obraz mohl být konkrétní. Být útočištěm, spočinutím, ochranou, domovem pro druhé musí být čímsi skutečným, hmatatelným, konkrétním, nesmí zůstat jen frází a jen obrazem.

Jednu z podob, jak pomoci tomu, aby poslání být stromem frází nezůstalo a aby zároveň neslo podobu dřeva kříže, je například také jeden působivý moment z pohnutého života Božího služebníka kardinála Josefa Berana. Ten, jak dobře známo, byl ještě jako kněz, v té době rektor pražského semináře, od roku 1942 do konce války věznem nacistických koncentračních táborů, nejprve krátce v Terezíně, poté v Dachau. Když tam v lednu roku 1943 propukla epidemie tyfu a nakazil se i on, dal slib: „Vrátím-li se do vlasti, vynasnažím se, abych nikomu nic neodepřel, zač budu prošen, a pokud to bude v mých silách a nebude to odporovat vůli Boží, vyplním každé přání, které na mne kdo vznese.“ A ten slib se také – s nemalými obětmi – snažil ve svém zbývajícím životě naplňovat. A to je určitě jedna z nejkrásnějších praktických podob, co to znamená stát se košatým stromem, v jehož větvoích mohou druzí nalézt útočiště...

Kéž by se takový slib – neodmítnout ničí prosbu o pomoc, bude-li její naplnění v našich silách a možnostech a nebude-li odporovat Boží vůli – stal naším každodenním ranním předsevzetím.